

3. Тимошик М. Роман Іванченко. Книгознавець і редактор / М. Тимошик // Київська старовина. – 2004. – №6. – 166 с.
4. Іванченко Р. А за ним послідовники / Р. Іванченко // Друкарство. – 2001. – № 5. – 90 с.
5. Іванченко Р. До глибини власної кишені / Р. Г. Іванченко // Друкарство. – 2004. – № 1 – 80 с.
6. Іванченко Р. Науковець, практик, вчитель / Р. Г. Іванченко // Друкарство. – 2000. – № 2. – 80 с.
7. Іванченко Р. Предтеча українського відродження / Р. Г. Іванченко // Друкарство. – 1997. – № 1. – 46 с.
8. Іванченко Р. Сіхо: Antonowich mówi / Р.Іванченко, О.Іванченко // Друкарство. – 2001. – № 6. – 80 с.

Ус Тетяна Іванівна. Жанрова палітра публіцистичних виступів засновника редакторської школи України Р. Іванченка.

Актуальність наукової розвідки пояснюється тим, що публіцистична творчість науковця досі не була предметом вивчення. Ця стаття є першою спробою окреслити жанрову палітру публіцистичних виступів Р. Іванченка.

Ключові слова: публіцистичний стиль, жанрова палітра, стаття, фейлетон, нарис, рецензія.

Us Tetiana. Journalistic genre appearances R. Ivanchenko.

Relevance of scientific exploration because the journalistic work of the scientist has not been the subject of study. This article is the first attempt to outline the range of journalistic genre appearances R. Ivanchenko.

Key words: journalistic style, genre palette, article, pamphlets, essay, review.

УДК 378:004

ФОМЕНКО М. М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Інформатизація (у перекладі з лат.— пояснення, викладення) є одним із головних напрямів розвитку сучасного суспільства, на якому ґрунтується перехід від індустріального етапу розвитку до інформаційного. Це процес перебудови життя суспільства на основі використання достовірної, вичерпної і своєчасної інформації у всіх суспільно значущих видах діяльності. Сучасні завдання щодо глобальної інформатизації системи вищої освіти і науки України являють собою:

- прискорення розробки та впровадження новітніх конкурентноспроможних інформаційно-комунікаційних технологій у всі сфери суспільного життя;
- забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх інформаційно-комунікативних технологій у формуванні всебічно розвиненої особистості;
- створення загальнодержавних інформаційних систем та баз даних насамперед у сферах освіти і науки.

Отже, інформатизація освітньої галузі розглядається сьогодні у суспільстві як важливе першочергове завдання. Інформатизація охоплює три взаємопов'язаних процеси:

- медіатизацію (у перекладі з лат. - посередник) — удосконалення засобів збирання, збереження і поширення інформації;
- комп'ютеризацію - удосконалення засобів пошуку та оброблення інформації;
- інтелектуалізацію - розвиток здібностей, сприйняття і продукування інформації, тобто підвищення інтелектуального потенціалу суспільства, у т. ч. використання засобів штучного інтелекту.

У широкому розумінні «інформатизація» - це комплекс соціально-педагогічних перетворень, пов'язаних з насиченням освітніх систем інформаційною продукцією, засобами й технологією, у вузькому - впровадження в заклади вищої освіти системи інформаційних засобів, що ґрунтуються на використанні комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій. Таким чином, однією із найістотніших складових інформатизації вищих навчальних закладів є інформатизація навчального процесу, яка передбачає:

- оперативне оновлення навчальної інформації у зв'язку з розвитком науки, техніки, культури;
- організацію процесу навчання з урахуванням індивідуальних особливостей кожного студента, використання диференційованого підходу;
- використання автоматизованого навчання для розв'язання різних завдань, оброблення результатів експериментальних досліджень;
- проведення автоматизованого контролю підготовленості студентів.

Усе це сприяє удосконаленню інформаційної культури студентів, здійсненню диференціації навчально-виховного процесу з метою розвитку нахилів і здібностей студентів, задоволення їхніх запитів і потреб, розкриття творчого потенціалу; удосконаленню управління освітою; підвищенню ефективності наукових досліджень.

Розширення сфери застосування електронно-обчислювальних машин зумовило появу поняття «нова інформаційна технологія». Нові інформаційні технології передбачають використання усього різноманіття сучасних пристроїв оброблення інформації та їх периферійного обладнання (відеоматеріали, принтери, пристрої для оброблення даних з графічної і звукової форми). На основі аналізу психолого-педагогічних досліджень (М.І.Жалдак, В.М.Глушков, В.Ю.Биков, А.С.Гринберг, І.А.Король та ін) зроблений висновок, що «нові інформаційні технології» визначаються як сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації, що «розширює» знання людей і розвиває їх можливості щодо керування технічними й соціальними проблемами.

Для інформаційного забезпечення педагогічного процесу кожен викладач і студент повинні мати доступ до практично необмеженого обсягу інформації і її аналітичного оброблення, можливості для безпосереднього включення в інформаційну культуру суспільства.

Комп'ютерна (інформаційна) технологія навчання спрямована на досягнення цілей інформатизації навчання на основі застосування комплексу функціонально залежних педагогічних, інформаційних, методологічних, психофізіологічних і ергономічних засобів і методик, створених і організованих на базі технічного й програмного забезпечення електронних обчислювальних машин.

Серед важливих компонентів комп'ютеризації навчання є розроблення програмного забезпечення. Програми, які використовують у вищих навчальних закладах, поділяють на:

- навчальні (скеровують навчання з огляду на наявні знання та індивідуальні здібності студентів, а також сприяють засвоєнню нової інформації);
- діагностичні (тестові) (призначені для перевірки, оцінювання знань, умінь, здібностей);
- тренувальні (розраховані на повторення пройденого навчального матеріалу);
- імітаційні (представляють певний аспект реальності за допомогою параметрів для вивчення його основних структурних чи функціональних характеристик);
- моделюючі (відображають основні елементи і типи функцій, моделюють певну реальність);
- програми типу «мікросвіт» (створюють віртуальне навчальне середовище);
- інструментальні програмні засоби (забезпечують виконання конкретних операцій, тобто оброблення тексту, складання таблиць, редагування графічної інформації).

Впровадження в навчальний процес інформаційних технологій супроводжується збільшенням обсягів самостійної роботи студентів, що потребує постійної підтримки навчального процесу з боку викладачів. Важлива роль у цьому процесі належить консультаціям, які ускладнюються з погляду дидактичних цілей: вони зберігаються як самостійні форми організації навчального процесу і водночас є елементами інших форм навчальної діяльності (лекції, практики, семінари, лабораторні роботи, практикуми).

З використанням інформаційних технологій можливості організації самостійної роботи студентів розширюються. Самостійна робота з дослідницькою і навчальною літературою на паперових носіях покищо зберігається як важлива ланка самостійної роботи студентів загалом, але її основу тепер становить самостійна робота з як з навчальними програмами, так і інформаційними базами даних.

Організація самостійної роботи з допомогою інформаційних технологій має низку переваг:

- забезпечує оптимальну для кожного конкретного студента послідовність, швидкість сприйняття матеріалу, можливість самостійної організації навчального процесу;
- формує навички аналітичної і дослідницької діяльності;
- забезпечує можливість самоконтролю якості здобутих знань і навичок;
- заощаджує час студента, необхідний для вивчення курсу.

Інформатизація навчального процесу значною мірою сприяє розв'язанню проблем його гуманізації, оскільки з'являються можливості значної інтенсифікації спілкування, врахування індивідуальних нахилів і здібностей, розкриття творчого потенціалу викладачів і студентів, диференціації навчання відповідно до особливостей студентів; звільнення викладача і студента від необхідності виконання рутинних, технічних операцій, надання їм широких можливостей для розв'язання пізнавальних, творчих проблем.

Використання сучасних інформаційних технологій дає змогу значно підвищити ефективність інформації за рахунок її своєчасності, корисності, доцільного дозування, доступності (зрозумілості), мінімізації шуму, оперативного взаємозв'язку джерела навчальної інформації та студента, адаптації темпу подання навчальної інформації до швидкості її засвоєння, врахування індивідуальних особливостей студентів, ефективного поєднання індивідуальної та колективної діяльності, методів і засобів навчання, організаційних форм навчального процесу, що значною мірою сприяє розв'язанню проблем його гуманізації.

Інтенсивне оновлення матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів з урахуванням останніх досягнень науки і техніки дає змогу розвивати аудіовізуальну технологію навчання, яка передбачає використання різноманітних технічних засобів

навчання (ТЗН), в т. ч. комп'ютерних і електронних засобів. Розрізняють рецептивне аудіовізуальне навчання, пов'язане зі сприйманням і засвоєнням студентами аудіовізуальної навчальної інформації, яка передається за допомогою технічних засобів навчання (наприклад, телевізійних систем), та інтерактивне, яке забезпечує взаємодію студента і навчаючої системи у формі діалогу людини і машини.

Розвиток інформаційних телекомунікаційних мереж дає новий імпульс для розвитку дистанційних технологій навчання, забезпечує доступ до гігантських обсягів інформації, до застосування засобів телематики та мультимедіа.

В останні роки досить поширеною формою навчання у вищій школі стає дистанційне навчання.

Дистанційне навчання – це індивідуалізована, інтегральна, гуманістична форма навчання, яка базується на організації діалогового обміну між викладачем та студентом як асинхронно, так і синхронно в часі, на використанні традиційних та нових інформаційних технологій з метою трансформації навчального матеріалу, переважно використовуючи електронні системи доставки засобів навчання та інших інформаційних об'єктів. Дистанційне навчання поєднує в собі кращі риси інших форм навчання як найбільш перспективна, синтетична форма здобуття освіти.

Саме дистанційна технологія навчання дає позитивний освітній і соціальний ефект. Це – спеціальна та додаткова освіта дітей та населення з вадами фізичного та розумового розвитку; позашкільна (додаткова) освіта; навчання обдарованої молоді, дорослого і працюючого населення; окремі навчальні модулі професійної освіти та їх фази; дистанційне тестування; перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів, у тому числі й педагогічних.

Процес дистанційного навчання містить у собі всі основні форми його традиційної організації, але при цьому частина функцій передається комп'ютеру для перегляду відеозаписів лекцій; вивчення мультимедійних курсів; інтерактивних навчальних програм; організації мережних семінарів; здійснення формалізованого поточного контролю за допомогою тестів чи систем контрольних робіт, надісланих електронною поштою; проведення on-line консультацій.

Таким чином, сьогодні важлива роль в організації підготовки майбутнього фахівця надається дистанційній освіті як комплексу освітніх послуг за допомогою спеціалізованого інформаційного освітнього середовища, яке базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані (супутникове телебачення, радіо, інтернет зв'язок тощо).

Характерні риси дистанційної освіти виділено Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні:

- гнучкість: студенти, слухачі, що здобувають дистанційну вищу освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці;
- модульність: в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремих курс створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дає можливість з набору незалежних курсів-модулів сформувати навчальну програму, яка відповідає індивідуальним чи груповим потребам;
- паралельність: навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншою спеціальністю), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності;
- велика аудиторія: одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості студентів та слухачів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку студентів між собою та з викладачами;

- економність: ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване та уніфіковане представлення інформації, використання та розвиток комп'ютерного моделювання мають привести до зниження витрат на підготовку фахівців;
- технологічність: використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір;
- соціальна рівність: рівні можливості здобуття освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу;
- інтернаціональність: можливість здобути освіту в навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи за межі країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном.
- нова роль викладача: дистанційна освіта розширює та оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати курси, які викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

Визначальними рисами дистанційної освіти є:

- можливість збереження і поширення накопиченого педагогічного досвіду з розвитком інформаційних технологій у сфері освіти;
- можливість організації загальноукраїнського та міжнародного співробітництва і наповнення інформаційного простору дистанційними курсами з наданням швидкого доступу до інформаційних ресурсів викладачам, студентам та обслуговуючому персоналу вищого навчального закладу;
- можливість створення віртуального університету з доступом до бібліотек та мереж інститутів, які йому підпорядковуються, зі взаємною акредитацією курсів інститутами;
- можливість проведення занять для слухачів дистанційних курсів у зручний для них час, у зручному місці та в зручному темпі, завдяки реалізації принципу індивідуального підходу до навчання;
- можливість опанування низкою незалежних навчальних курсів та одночасного використання джерел навчальної інформації (електронних бібліотек, баз даних і знань);
- можливість навчання категорій осіб, які не мають можливості навчатися традиційно поширеними способами, а саме: молодих людей, які не можуть отримати освітні послуги в традиційній системі вищої освіти через обмеженість її пропускну здатності; осіб, що проживають у географічно віддалених регіонах країни; солдатів і офіцерів армії та Міністерства внутрішніх справ; осіб, котрі внаслідок різних причин зобов'язані поєднувати навчання з роботою; спеціалістів, які вже мають вищу освіту та бажають здобути другу освіту; студентів, що прагнуть здобути паралельно другу вищу освіту; осіб, котрі мають медичні обмеження для традиційного здобуття вищої освіти; інші категорії населення;
- завдяки своїм особливостям дистанційне навчання сприяє формуванню особистості, що має здатність самостійно здійснювати нові науково-технічні дослідження, розкриває її творчі здібності, що забезпечить її конкурентоспроможність у сучасних умовах ринку праці, при цьому надається можливість постійного самовдосконалення і навчання за індивідуальним графіком;
- головним суб'єктом дистанційної освіти є студент, який повинен сьогодні виявляти більшу наполегливість у прагненні до знань, організованість, уміння

працювати самостійно, а також мати навички роботи з комп'ютерною технікою і засобами телекомунікацій;

- можливість за допомогою дистанційної освіти надати освітні послуги великій кількості людей за мінімальних витрат;
- сучасну систему освіти України слід розглядати в контексті її становлення і розвитку (трансформації, модернізації); враховуючи нові світові реалії, рішуче відмежовуючись від колишньої надмірної ідеологізації, адміністрування та авторитаризму, й одночасно спадкоємною переймаючи й продовжуючи надбаннями й утверджується як система національна, що владно заявляє про власну конкурентоздатність у європейському і світовому освітньому просторі; основні напрями модернізації освіти у першій третині XXI століття визначають Болонські домовленості, які виконуються в Україні при умові збереження національної педагогічної матриці і тих переваг, якими система освіти України завжди славилась в Європі та в світі;
- сутність сучасного процесу навчання складає не лише збагачення особистості певною сумою знань, формування компетенцій чи навичок практичної діяльності, а всебічна підготовка людини до життя в глобальному інформаційному просторі через створення рівних умов доступу до якісної освіти, забезпечення освіти впродовж життя.

Водночас для надання дистанційній освіті масштабів державного рівня потрібно докласти багато зусиль і, насамперед, створити нормативно-правове поле, яке б забезпечувало її оптимальне функціонування з урахуванням норм міжнародного права, документів, що регламентують процедуру ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів з надання дистанційної освіти, методології застосування дистанційних у поєднанні з традиційними формами навчання у вищій школі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Вищу освіту» (№ 1556-VII), прийнятий Верховною Радою України 1 липня 2014 року.
2. Концепція розвитку освіти України на період 2015 – 2025 років (проект).
3. «Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року» (проект).
4. Кривчик Г.Г. Вища школа і Болонський процес : конспект лекцій. – Дніпропетровськ: ПДАБА, ДРІДУ НАДУ, 2008. – 34 с.
5. Левківський К. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості / К. Левківський // Вища школа – 2010. – №3. – С.5 – 14.
6. Моїсєєва Ф.А. Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу / Ф.А.Моїсєєва, В.А.Усачов // Наука, Релігія, Суспільство. – 2014. – №1 – С.36 – 40.
7. Сидорчук Н.Г. Інтеграційні процеси в освіті як полікультурна проблема / Н.Г.Сидорчук // Проблеми освіти. – 2015. – Вип.82. – С.230 – 233.

Фоменко Микола Миколайович. Використання сучасних інформаційних технологій у практиці роботи закладів вищої освіти України.

У статті доведено необхідність використання сучасних інформаційних технологій у практиці роботи закладів вищої освіти України.

Ключові слова: інформатизація, медіатизація, інтелектуалізація, дистанційні технології навчання.

Fomenko Mykola. Use of modern information technologies in the practice of higher education institutions of Ukraine.

The article proves the necessity of using modern information technologies in the practice of higher education institutions of Ukraine.

Key words: informatization, mediaization, intellectualization, distance learning technologies.

УДК 378.147

ЧЕПУРНА І. О.,

магістрантка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
(Педагогіка вищої школи. Тьюторство),
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

КЕЙС-МЕТОД ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ТЬЮТОРІВ

Постановка проблеми, її актуальність. Прискорення темпу життя, великий потік знань, що впливає на сучасну людину, потребує від неї вміння швидко знаходити необхідне рішення, використовуючи для цього пошукові методи, користуючись великою кількістю різноманітних джерел інформації. У зв'язку з цим, серед традиційних форм та методик навчання, у педагогічній практиці все частіше використовуються інноваційні технології. Ця затребуваність пояснюється тим, що таке навчання спрямоване на підвищення пізнавальної активності студентів, посилення діяльнісного підходу в навчанні і реалізацію спільної діяльності, націленої на кооперативну обробку навчальної інформації з виробленням нових знань особисто кожним студентом в оптимальному тільки для нього режимі. Інноваційні технології навчання досить швидко були визнані викладачами та управлінцями дієвим засобом впровадження нових освітніх технологій.

Нова парадигма освіти детермінує оновлення фахової освіти. Цей процес є особливо актуальним у зв'язку із кардинальними змінами в освіті. Впровадження інноваційних технологій у вищій школі дає змогу докорінно змінити процес навчання та реформування системи вищої освіти. У сучасному суспільстві рівень вищої освіти значною мірою залежатиме від результативності впровадження інноваційних технологій навчання.

Однак їх використання у практиці вищої освіти поки що фрагментарне, епізодичне, несистемне внаслідок нерозробленості відповідних технологій та неготовності більшості викладачів та управлінців.

Реформування національної системи освіти України, сучасні тенденції світової інтеграції зводять проблему розвитку особистості в ранг пріоритетних завдань. Тому велике значення набуває впровадження інтерактивних методів навчання і виховання, яке є ефективнішим засобом в опануванні сучасних технологій, підвищенні ефективності навчання і якості знань, формуванні життєвої і професійної компетентності сучасної молоді.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основним проблемам освітньої інноватики в сучасній теорії і практиці присвячені роботи І. Бома, Л.Буркової, Л. Ващенко, Л. Даниленко, Д.У. Джонсона, П. Дроб'язка, О.Дусавицького, В. Живодьора, О. Козлової, М. Крюгера, Дж. Мейерса, А.Підласого, Н. Погрібної, С. Подмазіна, О. Попової, І. Пригожина, Г. Селевка, К. Ушакова, Н. Федорової, А. Хуторського, Н. Юсуфбекової. Ці роботи свідчать про те, що науково-педагогічна думка поступово іде шляхом розробки та стимулювання розвитку освіти. Однак, поки